

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ DAİRE

ARGUNHAN -TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no:27045/02)

KARARIN ÖZET ÇEVİRİSİ

STRAZBURG

3 Mart 2009

İşbu karar AİHS'nin 44/2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Şekli düzeltilmelere tabi olabilir.

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan (27045/02) no'lu davanın nedeni (T.C. vatandaşları) Faruk Argunhan, Yüksel Argunhan ve Süleyman Argunhan'ın (başvuranlar) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 2 Nisan 2002 tarihinde İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme'nin (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi - AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış oldukları başvurdur.

Başvuranlar, Ankara Barosu avukatlarından B. Mugan tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

27 Kasım 1996 tarihinde, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (idare) Sungurlu'da (Çorum) bulunan başvuranlara ait bir taşınmazı kamulaştırmıştır.

13 Aralık 1996 tarihinde, idare tarafından ödenen miktardan memnun olmayan başvuranlar Sungurlu Asliye Hukuk Mahkemesi'nde bedel artırım davası açmışlardır.

17 Aralık 1998 tarihli bir kararla, mahkeme başvuranları kısmen haklı bulmuş ve taşınmazın idareye devir tarihinden itibaren işleyecek gecikme faizi ile birlikte başvuranlara 569.050.000 TL ek kamulaştırma bedeli ödenmesine karar vermiştir.

18 Mayıs 1999 tarihinde, Yargıtay, ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

Bilahare, başvuranların talebi üzerine, yetkili icra dairesi, idare hakkında ödeme emri çıkartmıştır.

17 Haziran 1999 tarihinde, idare başvuranlara, 1.117.599.000 TL ödemiştir.

26 Aralık 2006 tarihinde, kamulaştırmayı yapan idare 270,32 YTL tutarındaki ek miktarı icra dosyasına ödemiştir. Ancak, bu süre zarfında dosyanın kayıttan düşmesi nedeniyle söz konusu miktar dosyaya eklenememiştir.

18 Nisan 2007 tarihinde, başvuranların talebi üzerine, 270,32 YTL tutarındaki ödeme başvuranlara ödenmiştir.

HUKUK

I. AİHS'NİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar, ulusal makamların, mallarına saygı haklarını etkili kılmak için gerekli tedbirleri almamaları nedeniyle adil yargılanma hakkından yararlanamamaktan şikayetçilerdir.

AİHM, mesnedi bulunmayan söz konusu şikayetin açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesi ile AİHS'nin 35. maddesinin 3. ve 4. paragraflarına uyarınca reddedilmesi gerektiği tespitinde bulunmaktadır.

II. AİHS' NİN 1 NO'LU EK PROTOKOL'ÜNÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar, 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

Sözkonusu şikayetin kabuledilebilirliğine ilişkin olarak, Hükümet, iç hukuk yollarının tüketilmediğini savunmaktadır. Bu bağlamda Hükümet, 26 Aralık 2006 tarihinde, kamulaştırmayı yapan idarenin 270,32 YTL'lik tutarı icra dairesi dosyasına ödediğini ancak başvuran tarafın takip etmemesi nedeniyle sözkonusu icra takibinin kayıttan düşmesinden dolayı sözkonusu girişimin sonuçsuz kaldığını hatırlatmaktadır. Hükümet, başvuranların, Borçlar Kanunu'nun 105. maddesi ile sunulan başvuru yolunu kullanmış olmaları gerektiği görüşündedir. Sözkonusu başvuru yolunu kullanmamalarından dolayı, Hükümet'e göre, AİHS'nin 35. maddesinin gerektirdiği şekilde başvuranların iç hukuk yollarını tükettikleri düşünülemez.

Hükümet, ayrıca, Yargıtay karar tarihi olan 18 Mayıs 1999 tarihinden itibaren altı aylık süre içerisinde AİHM'ye başvuruda bulunulmadığı kanaatindedir.

Başvuranlar, sözkonusu iddialara karşı çıkmaktadırlar.

İç hukuk yollarının tüketilmesine ilişkin olarak, öncelikle AİHM, başvuranların iddia ettikleri zarara tekabül etmeyen bir miktara ilişkin icra takibi dosyasının ilk ödeme tarihinden yaklaşık yedi yıl sonra 2006 yılında kapanmış olmasının tek başına, AİHM'ye sundukları şikayet ile ilgili olarak başvuranların iç hukuk yollarını tüketmedikleri sonucuna ulaşmak için yeterli gerekçe oluşturmadığı kanaatindedir. Borçlar Kanunu'nun 105. maddesi ile öngörülen iç hukuk yolu ile ilgili olarak ise, AİHM, sözkonusu başvurunun etkisiz niteliğini hatırlatır (*Aka-Türkiye*, 23 Eylül 1998 tarihli karar). Dolayısıyla itirazın bu bölümü reddedilmektedir.

Altı ay süresine riayet edilmemesine ilişkin olarak ise, *Tiryakioğlu-Türkiye* (başvuru no: 45436/99, 24 Mayıs 2005) kararında ortaya konmuş olan aynı gerekçeler çerçevesinde sözkonusu itirazın reddedilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca, başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabuledilebilir niteliktedir.

Esasa ilişkin olarak ise, AİHM, mevcut davadakine benzer sorunların konu olduğu çok sayıda dava incelemiş ve bu davalarda 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir.

Dava koşullarını incelemesinin ardından AİHM, mevcut davada Hükümet'in davayı farklı şeklide sonuçlandırarak hiçbir tespit ve delil sunmadığı kanaatindedir. AİHM, ulusal mahkemeler tarafından ödenmesine hükmedilen kamulaştırma bedelinin ödemesindeki gecikmenin idareye isnat edilebileceğini tespit etmektedir. Kamulaştırma bedelinin gecikmeli olarak ödenmesi başvuranları mülkiyetin kamulaştırılmasına ilaveten ayrı bir zarara daha uğratmıştır. Bu gecikme, AİHM'yi, başvuranların toplum yararının gerektirdikleri ile mülkiyet hakkına saygının korunması arasında hüküm sürmesi gereken adil dengeyi bozan alışılmışın dışında ve ölçüsüz bir yüke katlanmak zorunda kaldıkları yönünde düşünmeye sevk etmektedir.

Bu itibarla 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi ihlal edilmiştir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN İHLAL EDİLECEĞİ İDDİASI HAKKINDA

AİHS'nin 41. maddesi başlığında, başvuranlar, 10.000 Euro maddi ve 10.000 Euro manevi tazminat talep etmektedirler.

Hükümet, sözkonusu miktarlara itiraz etmektedir.

Akkuş kararında benimsenen hesaplama yöntemini dikkate alarak ve ilgili ekonomik veriler ışığında, AİHM, başvuranlara ortaklaşa olarak 670 Euro maddi tazminat ödenmesine hükmetmektedir.

Manevi tazminata ilişkin olarak ise, AİHM, mevcut dava koşullarında, ihlal tespiti kendisinin yeterli adil tatmin oluşturduğu kanaatindedir.

Yargılama masraf ve giderlerine ilişkin olarak, başvuranlar hiçbir talepte bulunmamışlardır. Bu itibarla, AİHM, yargılama masraf ve giderlerine ilişkin başvuranlara tazminat ödemeye gerek olmadığı kanaatindedir.

AİHM, gecikme faizinin Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi faizlerine uyguladığı orana üç puanlık bir artış eklenerek belirlenmesine hükmetmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK; AİHM; OYBİRLİĞİYLE;

1. AİHS'nin 1 No'lu Ek Protokol'ünün 1. maddesi kapsamında yapılan şikayetin *kabuledilebilir* geri kalan kısmının *kabuledilemez* olduğuna;
2. AİHS'nin 1 No'lu Ek Protokol'ünün 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. a) AİHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden ulusal para birimine çevrilmek üzere, her türlü vergiden muaf tutularak Savunmacı Devlet tarafından başvurana 670 Euro (altı yüz yetmiş Euro) maddi tazminat *ödenmesine*;
b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına*;
4. Adil tatmine ilişkin diğer tüm taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 3 Mart 2009 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.